

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS
„ŽILVITIS“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„ŽINGSNELIS PO ŽINGSNELIO“

Šiauliai
2018 m.

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „ŽILVITIS“

PRITARTA

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos
direktorius Antanas Bartulis

2018 m. liepos 9 d.

PATVIRTINTA

Šiaulių lopšelio-darželio „Žilvitis“
direktoriaus 2018 m. rugsėjo 6 d.
įsakymu Nr. V-39

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„ŽINGSNELIS PO ŽINGSNELIO“

Šiauliai
2018 m.

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
1.1. Duomenys apie įstaigą.....	3
1.2. Ikimokyklinio ugdymo programos ryšys su strateginiais dokumentais.....	3
1.3. Ikimokyklinio ugdymo programos pedagoginis, filosofinis-psichologinis pagrindimas.....	3
1.4. Ikimokyklinio ugdymo programos ir vaikų poreikių sąsajos.....	4
1.5. Tėvų(globėjų), vietos bendruomenės poreikių ir ikimokyklinio ugdymo programos sąsajos ir tarpusavio bendradarbiavimas.....	4
1.6. Pedagogų ir kitų specialistų pasirengimas.....	5
1.7. Regiono savitumo išryškėjimas.....	5
1.8. Įstaigos savitumas.....	6
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	8
III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	9
IV. VAIKŲ UGDYMO(SI) REZULTATAS.....	10
V. UGDYMO TURINYS, METODAI, TECHNOLOGIJOS, PRIEMONĖS, APLINKA.....	11
5.1. Ugdymo turinio struktūra.....	11
5.2. Ugdymo metodai ir ugdymo technologijos.....	22
5.3. Ugdymo priemonės ir aplinka.....	22
VI. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	24
VII. NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA.....	26
VIII. PRIEDAS.....	27

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Duomenys apie ugdymo įstaigą.

Šiaulių lopšelis-darželis „Žilvitis“ - viešas juridinis asmuo, nesiekianti pelno Šiaulių miesto savivaldybės institucija.

Teisinė forma: bendrosios paskirties Šiaulių miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo biudžetinė įstaiga.

Grupė: neformaliojo švietimo mokykla.

Tipas: lopšelis-darželis.

Adresas: Marijampolės g. 8, 76234, Šiauliai.

Elektroninis paštas: zilvitis@splius.lt

Interneto svetainės adresas: www.darzeliszilvits.lt

1.2. Ikimokyklinio ugdymo programos ryšys su strateginiais dokumentais.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo kriterijų aprašu(2005 m.), Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu(2014 m.), Ikimokyklinio ugdymo programų metodinėmis rekomendacijomis (2015 m.), bei kitais ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais teisiniais dokumentais:

- Lietuvos respublikos švietimo įstatymu(2011 m.).
- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (ratifikuota 1995 m.), kurioje grindžiamas požiūris į vaiką (3 str., 8 str., 12 str., 13 str., 16 str., 19 str., 24 str., 27 str., 29 str.).
- Valstybės švietimo strategijos 2013-2022 metų nuostatomis ir šių metų nuostatų įgyvendinimo programa.
- Vaiko gerovės valstybės politikos strategija (2005 m.).
- Geros mokyklos koncepcija (2015 m.).
- Europos ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo ir priežiūros kokybės kriterijų aprašas(2014 m.).
- Lietuvos Respublikos sveikatos įsakymu „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016“.
- Šiaulių miesto savivaldybės 2015-2024 metų strateginiu plėtros planu.
- Šiaulių lopšelio-darželio „Žilvitis“ 2018-2020 metų strateginiu planu.
- Šiaulių lopšelio-darželio „Žilvitis“ nuostatais.

Lietuvos strateginiuose švietimo dokumentuose akcentuojamos prioritetinės laukiamų rezultatų kryptys. Jos apima vaiko individualių galių, santykių su kitais plėtojimą ir vaiko įgalinimą mokytis.

Bendruomenės sutarimai dėl kokybiško ikimokyklinio ugdymo padėjo parengti kokybišką ikimokyklinio ugdymo programą.

1.3. Ikimokyklinio ugdymo programos pedagoginis, filosofinis-psichologinis pagrindimas.

Lopšelio-darželio ugdymo programos pagrindą sudaro [humanistinė filosofinė kryptis](#). Ji tenkina svarbiausius vaiko poreikius: bendravimo, pažinimo, judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, puoseleja iniciatyvą, individualumą, kūrybiškumą.

Taip pat remiamės [egzistencialistine filosofine kryptimi](#). Pritariame, kad ugdytiniai yra skirtingos individualybės. Jie ugdomi nevienodai ir ugdymo procese dalyvaujantys ugdytojas ir ugdytinis nuolat mokosi vienas iš kito bendradarbiaudami.

Pasak A.Gudaičio, augantis vaikas nėra tik auklėjimo ir mokymo objektas, bet jis yra visą laiką ir subjektas, jam turi būti sudaryta natūrali, sveika, šviesi aplinka, kurioje nebūtų pažeidžiama jo biologinė bei psichologinė prigimtis.

Pritariame A.H.Maslow idėjoms, kad vaikas turi jaustis patogiai ir saugiai. Aplinka turi būti estetiška, patraukli, pritaikyta vaikų amžiui ir ugdymo procesui. Vadovaujamės nuolatinės kaitos principu, nes mus nuolat keičia supanti aplinka, vartotojų lūkesčiai, mokymosi laikmetis.

Vadovaujamės tokiomis ugdymo idėjomis kaip:

- poreikių-motyvacijos (R.R.Sears);
- savivokos ir savęs realizavimo (A.H.Maslow);
- socialinės-asmeninės raidos (E.H.Erikson);
- pažinimo raidos (J.Piaget);
- kūrybiškumo skatinimo (R.Sternberg, R. Emillia).

Priimtina **patirtinio mokymo(si) strategija**. Ugdymasis vyksta veikiant, kai įgaunami įgūdžiai, ugdomi gebėjimai ir vertybės iš tiesioginės savo ir kitų patirties.

Ugdymo procesas vyksta nuolat. Jis grindžiamas **konstruktyvine vaiko ugdymo samprata**.

1.4. Ikimokyklinio ugdymo programos ir vaikų poreikių sąsajos.

Lopšelio-darželio paskirtis – padėti šeimai ugdyti 1,5-6 metų vaiką. **Vaikas-pats svarbiausias asmuo įstaigoje.**

Ikimokyklinio ugdymo programa nevaržo pedagogo, leidžia jam kūrybiškai organizuoti vaikų veiklą atsižvelgiant į kiekvieno vaiko ugdymo(si) tempą, patirtį, gebėjimus, individualumą. Pedagogai laisvai renkasi ugdymo(si) būdus ir metodus, planuoti veiklą pasinaudojant rekomendacinėmis temomis, pritaikyti ugdomąją medžiagą.

Ugdymas lopšelyje-darželyje organizuojamas tenkinant svarbiausius individualius vaiko ugdymo(si) poreikius: fizinius, socialinius, emocinio saugumo, judėjimo, bendravimo, pažinimo, saviraiškos ir kūrybinės raiškos. Specialiųjų poreikių vaikams, turintiems kalbėjimo ir kalbos sutrikimų, korekcinę pagalbą teikia logopedas. Ugdymo tęstinumas vyksta grupėje, taikomi individualūs ugdymo būdai.

Visuomenės sveikatos biuro specialistas atlieka prevencinę veiklą ir formuoja vaikams higienos ir sveikos gyvensenos įgūdžius.

1.5. Tėvų(globėjų), vietos bendruomenės poreikių ir ikimokyklinio ugdymo programos sąsajos ir tarpusavio bendradarbiavimas.

Lopšelyje-darželyje gerbiamos ir toleruojamos šeimos kultūra, tradicijos, atsižvelgiama į tai, kad kiekviena šeima yra unikali ir turi savo vertybių ir pažiūrų sistemą. Ieškome efektyvių bendradarbiavimo su tėvais metodų ir formų, tenkiname jų poreikius, lūkesčius. Tėvai yra nuolatiniai pagalbininkai ugdymo procese ir ugdomosios aplinkos kūrime. Vyksta bendri renginiai, projektai, akcijos, veikla savivaldoje, organizuojamas tėvų švietimas, palaikomos vaikų ir pedagogų iniciatyvos.

Atsižvelgiame į tėvų pageidavimus ir lūkesčius vaiko atžvilgiu. Tėvai pageidauja, kad būtų tenkinami jo prigimtiniai poreikiai(saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, savigarbos, saviraiškos) ir specialieji(vaikams, turintiems specialiųjų ugdymo(si) poreikių). Tėvai džiaugiasi kuriama saugia, estetiška, vaikų poreikius atitinkančia aplinka, pageidauja ją nuolat atnaujinti atsižvelgiant į šiuolaikinių vaikų poreikius ir pomėgius,. Iš tėvams rengtų apklausų metu matyti, kad yra poreikis įstaigoje ir toliau organizuoti papildomą neformalųjį ugdymą lavinant vaikų meninius, užsienio kalbos gebėjimus.

Įstaigos mikroklimatas skatina gerą savijautą, suteikia saugumo jausmą. Šilti, pagarba ir pasitikėjimu grįsti santykiai vyrauja tarp bendruomenės narių. Užtikrinamas bendruomenės narių lygiateisiškumas, aktyviai dalyvaujama lopšelio-darželio savivaldoje. Rodomas dėmesys žmogui, jo darbui. Darbo ir poilsio sąlygos užtikrina gerą darbo kokybę. Įrengtas poilsio kambarys – svetainė. Sudaroma galimybė visiems darbuotojams kelti asmenines ir profesines kompetencijas.

Įstaigoje puoselėjamos bendruomenės tradicijos organizuojant šventes, akcijas, išvykas į kultūrinius renginius mieste, susitikimus su psichologais, sveikatos specialistais. Svetainėje vyksta disputai, pokalbiai tarp bendruomenės narių ir tėvų. Išsakome savo nuomonę, ieškome bendrų išeičių, dalinamės džiaugsmiais.

Bendradarbiaujame su Medelyno progimnazija, Medelyno seniūnija, lopšeliais-darželiais „Žirniukas“, „Klevelis“, „Pušėlė“, „Sigutė“, „Žiburėlis“, Šiaulių švietimo skyriaus PPT, „Aušros“ muziejumi, P. Višinskio biblioteka, „Pegaso“ knygynu, VŠĮ „Robotukas“. Vykdomi bendri projektai, renginiai, išvykos, tariamasi dėl bendrų veiklos perspektyvų, vyksta naujovių paieška.

1.6. Pedagogų ir kitų specialistų pasirengimas.

Ikimokyklinėje įstaigoje „Žilvitis“ nuolat besimokanti organizacija, kurioje dirba išsilavinusių ir kvalifikuotų *pedagogų kolektyvas*. Tai sveiki, stiprūs, kūrybingi, iniciatyvūs, turintys komandinio darbo patirtį, gerus bendravimo ir bendradarbiavimo tarpusavyje, su tėvais ir kt. socialiniais partneriais, vadybinius įgūdžius. Pedagogai jaučia atsakomybę už ugdymo rezultatus, geba keistis, supranta mokymosi visą gyvenimą svarbą, įgyvendina naujoves, reflektuoja savo veiklą.

Demokratiškas pedagogų darbo stilius, numatomas įstaigos veiklos strategijose. Suteikiama galimybė kryptingai ugdyti vaiką, ypatingą dėmesį skiriant vaiko individualumui, jo pažinimui, gebėjimų, poreikių tenkinimui ir skatinimui.

Keičiantis programoms, vaikų vertinimo metodikoms, pedagogai ir kiti specialistai tobulina profesines kompetencijas susipažįstant su ikimokyklinio ugdymo kaitos tendencijomis, vaikų pasiekimų vertinimo aprašo taikymu, ugdymo turinio planavimu ir veiklos refleksija. Taip pat tobulinamos asmeninės kompetencijos užsienio kalbos IKT srityse.

Pedagogai nuolat dalinasi patirtimi su kitų ikimokyklinių įstaigų pedagogais. Pedagogų savišvieta vyksta susipažinant su švietimą reglamentuojančiais dokumentais, naujausia metodine literatūra, naudojasi informacinėmis technologijomis.

1.7. Regiono savitumo išryškėjimas.

Lopšelis-darželis „Žilvitis“ įsikūręs Šiaulių miesto šiaurės vakarų Medelyno seniūnijos rajone. Ikimokyklinio ugdymo programa parengta atsižvelgiant į svarbius istorinius, kultūrinius, geografinius, socialinius regiono ypatumus. Išplėtojant vaikų ugdymo turinį vaikams organizuojamos išvykos, ekskursijos, edukacinės veiklos susipažinti su rytine rajono riba einančiu geležinkeliu, Medelyną kertančiu Vijolės upeliu, šiaurine dalimi pratekančiu Vijolės intaku-Švendreliu, Medelyno pietinėje dalyje veikiančia Šiaulių miesto Birutės vandenviete. Vaikščiodami Medelyno rajono gatvėmis vaikai gilina žinias apie įžymius žmones, pastebi, aiškinasi, kodėl jų pavardėmis pavadintos gatvės – V. Bielskio, J. Šliūpo. Dauguma gatvių pavadinimų susiję su medžių pavadinimais, vaikai plėtoja pažintinius gebėjimus – Ažuolyno, Eglyno, Pušyno, Lazdyno, Karklų ir t.t. Sužino, kad Birutės gatvėje, kurioje randasi Medelyno Seniūnija, anksčiau buvo sodininkystės ūkis. Tame pačiame pastate įsikūrusi Medelyno progimnazija.

Marijampolės gatvėje šalia yra įsikūrusi Medelyno progimnazija, su kuria palaikome glaudžius bendradarbiavimo ryšius vaikų ugdymo klausimais.

1.8. Įstaigos savitumas.

Lopšelio-darželio savitumą išryškina jos vizija ir misija:

Vizija. Patraukli, funkcionali, moderni, atvira naujoms idėjoms ikimokyklinio ugdymo įstaiga, kurioje ugdomi atsakingas, iniciatyvus, kūrybingas, bendraujantis, mokantis mokytis, sveikas vaikas.

Misija. Užtikrinti kokybišką ikimokyklinės ugdymo programos įgyvendinimą patrauklioje edukacinėje kūrybinėje aplinkoje, saugoti šeimos ir vaiko sveikatą ir užtikrinti saugumą, formuoti šeimos ir vaiko vertybines nuostatas, skatinti bendruomeniškumą, puoselėti tautos kultūrą.

Filosofija.

- Vaikystė vertinama kaip nepakartojama žmogaus gyvenimo vertybė.
- Kiekvienas vaikas- unikali pasaulio būtybė, kurią reikia mylėti, saugoti ir gerbti tokį, koks jis yra.
- Vaikas- aktyvus savo gyvenimo kūrėjas, o jo plėtojamoms kultūros priimamos kaip vertybės.

Įstaigos strategijos prioritetai:

- Kokybiško visapusiško ikimokyklinio ugdymo organizavimas;
- Pagalbos ir paramos teikimas vaikui, šeimai;
- Su vaiko ugdymu susijusių pedagogų ir specialistų profesinių kompetencijų tobulinimas;
- Saugių ir sveikų ugdymo(si) aplinkų užtikrinimas;
- Prevencinių veiklų integravimas bendruomenės veikloje;
- Materialinės ir techninės bazės atnaujinimas.

Lopšelio-darželio „Žilvitis“ ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama asmenybės sklaidą skatinančiu požiūriu. Siekiama ugdymo integralumo, individualumo, harmoningumo. Vadovaujamosi natūraliu vaiko smalsumu, inicijuojamas pačio vaiko aktyvumas, ieškoma ugdymo prasmingumo. Programa orientuota į visuminį patirtinį vaiko ugdymą, į vaiko ugdymo sričių ugdymą, ji neatsiejama nuo vaiko raidos. Siekiama, kad vaikas įgytų motyvaciją ir siektų mokytis visą gyvenimą. Ugdymo kokybės siekiama tenkinant vaikų poreikius ir prioritetas teikiamas vaiko poreikių atpažinimui.

Ikimokyklinio ugdymo programa bus tobulinama, atnaujinama atsižvelgiant į visuomenėje vykstančius pokyčius, vaikų, tėvų(globėjų) ir pedagogų poreikius bei lūkesčius.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

HUMANIŠKUMO.

Vaikas gerbiamas kaip asmenybė, sudaromos sąlygos visapusiškai raiškai(jausmų ir gebėjimų, mąstymo ir veikimo), paisoma jo poreikių ir pomėgių. Siekiama demokratinių santykių tarp vaikų ir suaugusiųjų- tolerancijos, gebėjimo priimti sprendimus, nepažeisti kito teisių ir kartu ginti savąsias.

TAUTIŠKUMO.

Puoselėjama tautos kultūra, jos dvasinių vertybių perėmimas., įvedant vaikus į artimiausią kultūrinę aplinką, dalyvaujant tautos tradicijų tąsoje. Ugdoma tolerancija ir pagarba kitų tautų kultūroms. Padedama vaikui suvokti save tautos ir visos žmonijos nariu. Vaikų veikla įvairinama tautos kultūros vertybėmis, įprasmintomis lietuvių liaudies tautosakoje, žymių žmonių kūryboje, susitikimuose su jais, lietuvių liaudies papročiuose, išvykose į žymes kultūrinės vietas. Tautos kultūros vertybės atitinka amžiaus individualias savybes, pažintines, jausmines ir veiklos galias.

VISUMINIO INTEGRALUMO.

Siekiama visuminio ugdymo tikslų, uždavinių, turinio, metodų suderinamumo, susietumo. Plėtojami įvairūs(kūrybiniai, pažintiniai, fiziniai, emociniai, kalbiniai ir kt.) vaiko gebėjimai, tikslingai formuojamos vertybinės nuostatos, jausmai, mąstymas ir elgsena. Užtikrinama visų ugdymo sričių asmenybės darna.

DIFERENCIJAVIMO

Vaikai ugdomi, atsižvelgiant į individualias jų savybes, ugdymo šeimoje tradicijas ir vaikų patirtį, taikomi skirtingo poveikio būdai, metodai, dažniau taikomos individualaus ugdymo ar ugdymo nedidelėmis grupelėmis formos.

TEŠTINUMO

Tęsimas ankstesniame ikimokykliniame amžiuje pradėtas vertybinių nuostatų, gebėjimų ugdymas, orientuojamasi į šeimoje pradėto pozityvaus vaiko ugdymo(si) tąsą. Išlaikoma dermė su Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymo(si) programa.

PRIEINAMUMO

Sąlygų sudarymas ugdytis socialinės atskirties, specialiųjų poreikių vaikams. Ugdymo turinys lanksčiai pritaikytas, atsižvelgiama į vaiko poreikius ir interesus.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas. Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, **padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, artimiausios aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokyti pradmenis.**

Uždaviniai:

1. Garantuoti vaikui saugius, turiningus, džiugius ir kūrybiškus metus, praleistus darželyje, gerbti ir palaikyti vaiko individualių galių plėtotei.
2. Skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais kartu plėtojant jo emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį, ugdyti pagarbą ir toleranciją kitų tautų kultūroms.
3. Ugdyti vaikų kūrybiškumą, žadinti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams, pagarbą tradiciniam menui, etnokultūrai, skatinti save išreikšti įvairiomis meno priemonėmis.
4. Plėsti vaiko supratimą apie aplinkinį pasaulį sudarant galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, plėtoti intelektualius gebėjimus, atrasti ir perimti įvairius pasaulio pažinimo būdus.
5. Sergėti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymosi aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.
6. Organizuoti pedagoginį ir psichologinį tėvų švietimą, ieškoti veiksmingų pagalbos ir paramos šeimai būdų,metodų, skatinti šeimos dalyvavimą vaikų ugdymosi procese.
7. Kurti estetišką, saugią, funkcionalią aplinką, skatinančią vaiką kurti, pasitikėti, išreikšti save.

IV. VAIKŲ UGDYMO(SI) REZULTATAS

Lopšelyje-darželyje susitarta dėl ugdymo(si) rezultato:
ATSAKINGAS, INICIATYVUS, KŪRYBINGAS, BENDRAUJANTIS,
MOKANTIS MOKYTIS, SVEIKAS VAIKAS“

Svarbiausiam ugdymo(si) rezultatui pasiekti ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų sritys jungiamos į ugdymo kryptis.

1. pav. Vaikų pasiekimų sričių jungimas į ugdymo kryptis.

V. UGDYMO TURINYS, METODAI, TECHNOLOGIJOS PRIEMONĖS, APLINKA

5.1. Ugdymo turinio struktūra.

Ikimokyklinės ugdymo programos ugdymo turinys orientuotas į 1,5- 6 metų ikimokyklinio amžiaus vaikų patirtį, galimybes ir pasiekimus. Siekiant užtikrinti tęstinumą ir dermę tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, ugdymo turinys struktūruotas pagal **ugdymo kryptis: socialinio emocinio, judėjimo ir sveikatos, pažinimo, kalbos ir komunikavimo, kūrybiškumo**. Jos atitinka **18 ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių**. Išskirti esminiai gebėjimai ir veiksena yra kaip orientyrai, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki 6 metų. Laikomės nuostatos, kad kiekvienas vaikas pažangos link ugdomi savu tempu. Programos turinyje numatytos esminės nuostatos ir gebėjimai apima svarbiausius visapusiško vaiko ugdymo(si) poreikius. Siūlomos rekomendacinės temos palieka erdvės pedagogui ir vaikui, tėvams (globėjams) ugdymo(si) turinį planuoti ir modeliuoti pagal poreikį (Priedas Nr. 1).

SOCIALINIO EMOCINIO UGDYMO KRYPTIS

Lūkestis- bandant, mėginant, žaidžiant, bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais, vaikas suvokia save, kitus, savo vietą aplinkoje ir įgyja įvairios socialinės emocinės patirties.

UGDYMO SRITYS	ESMINIAI GEBĖJIMAI	VAIKO VEIKSENOS
Savivoka ir savigarba	Supranta savo asmens tapatumą	<ul style="list-style-type: none"> • Atsilieps pašaukus, vadins save vardu; • Tyrinės save veidrodyje, pavadins kelias kūno dalis; • Pasakos apie save, savo pomėgius, veiklą, pasakys, kad jis berniukas ar mergaitė. • Apibūdins savo norus, jausmus, nuotaiką. • Paaškins, kuo žmonės skiriasi vieni nuo kitų. • Supras, kad savo veiksmais, žodžiais gali daryti įtaką kitam (skaudinti, linksminti).
	Priskiria save šeimai, grupei, bendruomenei	<ul style="list-style-type: none"> • Apžiūrinės, stebės kitus vaikus. • Mėgdžios suaugusiųjų darbą. • Žais įvairius žaidimus su vienu, dviem vaikais, dalinsis tarpusavyje žaislais, informacija. • Vaidins įvairius šeimos narius, jų veiklą. • Kalbės apie savo šeimą, draugus, įvardins jų panašumus ir skirtumus.
	Pasitiki savimi ir savo gebėjimais	<ul style="list-style-type: none"> • Rinksis savarankiškai norimą žaislą, dažnai kartos „aš pats“. • Lengvai prisitaikys prie pokyčių (neverks paliekamas darželyje, laikysis dienotvarkės). • Dalyvaus įvairioje veikloje, sieks išsikeltų tikslų. • Elgsis savarankiškai ir nepriklausomai (pats spręs, sugalvos, padarys).

		<ul style="list-style-type: none"> • Vertins savo gebėjimus teigiamai, džiaugsis savo laimėjimais.
Emocijų suvokimas ir saviraiška	Atpažįsta ir įvardina savo ir kitų emocijas, jausmus ir juos išreiškia tinkamais būdais	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažins vaikų emocijas: džiaugsmą, liūdesį, pyktį, išreikš juos bendraudamas; • Tinkamai reaguos į suaugusiojo balsą, veido išraišką, žodžius. • Pradės emocijas reikšti žodžiais(liūdnas, linksmas). • Supras kitų jausmus ir tinkamai reaguos (paguos, pasidžiaugs). • Įvardins savo jausmus ir apibūdins juos sukėlusias situacijas ar priežastis. • Stengsis valdyti impulsyvų elgesį, ras kitus problemos sprendimo būdus (pasitrauks, susitaikys, pradės iš naujo).
Savireguliacija ir savikontrolė	Laikosi susitarimų, bendraudamas bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus	<ul style="list-style-type: none"> • Ieškos nusiramavimo: čiulps čiulptuką, prašysis ant kelių ir kt.. • Bandys laikytis suaugusiųjų prašymų ir draudimų. • Įvardins savo ir kito netinkamo elgesio pasekmes. • Tarsis dėl taisyklių ir stengsis jų laikytis. • Stengsis suvaldyti savo pyktį, įniršį. • Sugalvos kelis konflikto sprendimo būdus.
Santykiai su suaugusiais	Pasitiki jį supančiais suaugusiais, drąsiai reiškia savo nuomonę, tariasi, derasi	<ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžios suaugusiųjų veiksmus, emocijas, žodžius. • Mokės paprašyti suaugusiojo pagalbos. • Neverks paliekamas darželyje, lengvai išsiskirs su tėvais. • Sutars su suaugusiais: klaus, kalbės, kartu veiks, įtrauks į savo žaidimus, veiklą. • Susitars su pedagogu dėl dienvakės ir taisyklių.
	Žino kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažins jam artimą suaugusįjį, norės būti greta. • Ramiai stebės nepažįstamus žmones, kai šalia artimas žmogus. • Pratinsis būti mandagus, pasisveikins, atsisveikins, padėkos. • Elgsis drąsiai grupėje su mažiau pažįstamais žmonėmis. • Žinos į ką gali kreiptis pagalbos iš tikus nesėkmei, nelaimei.
Santykiai su bendraamžiais	Supranta kas yra gerai ir kas blogai	<ul style="list-style-type: none"> • Stebės kitų vaikų veiklą; • Įsitrauks į kito vaiko žaidimą, netrukdyt kitiems žaisti. • Dalinsis savo žaislais, galės padėti kitam vaikui. • Gebės mandagiai paaiškinti, apsiginti

		<p>iškilius konfliktinei situacijai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ieškos kompromisų, tarsis, derėsis, susitars dėl visiems priimtino elgesio. • Suvoks savo veiksmų, elgesio pasekmes sau ir kitiems.
	Palankiai bendrauja su visais vaikais	<ul style="list-style-type: none"> • Žais greta kitų vaikų. • Ieškos bendraamžių draugijos. • Dalyvaus grupiniuose žaidimuose. • Laikysis susitarimų, paslaugus. • Žais, veiks kartu su kitais pritaikydamas bendravimo modelius. • Turės draugą arba kelis pastovius žaidimų partnerius.
Problemų sprendimas	Ieško tinkamo sprendimo ką nors išbandydamas, pradeda numatyti priimtinių sprendimų pasekmes	<ul style="list-style-type: none"> • Stebės kitų vaikų elgesį ir bandys atkartoti. • Prašys pagalbos neįveikęs sudėtingos veiklos. • Išbandys matytus, naujai sugalvotus žaidimo būdus. • Samprotaus, ką galima daryti kitaip, tarsis su vaikais, iš jų mokysis. • Atpažins sunkumus ir ieškos tinkamo sprendimo. • Siūlys ir priims pagalbą, mokysis iš savo ir kitų klaidų.
Iniciatyvumas ir atkaklumas	Ilgam įsitraukia į savo pasirinktą veiklą ir ją plėtoja	<ul style="list-style-type: none"> • Domėsis žaislais, bandys žaisti, stebės kitų vaikų veiklą. • Įsitrauks į veiklą ir savaip ją plėtos. • Rinksis veiklą savarankiškai, bandys įveikti sunkumus. • Drąsiai išmėgins naujus veiklos būdus.
Vertybinės nuostatos		<ul style="list-style-type: none"> • Save vertina teigiamai • Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. • Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. • Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais. • Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais. • Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti. • Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

JUDĖJIMO IR SVEIKATOS UGDYMO KRYPTIS

Lūkestis - auga sveikas ir saugus t.y. tenkina poreikį judėti, ugdomi sveikos gyvenimo įgūdžius, gebėjimus, ugdomi nuostata būti atsakingam už savo ir kitų sveikatą ir saugumą.

UGDYMO SRITYS	VAIKO GEBĖJIMAI	VAIKO VEIKSENOS
Fizinis aktyvumas	Laisvai ir aktyviai juda įveikdamas įvairias kliūtis	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikščios, apeis ar peržengs kliūtis savarankiškai. • Lips laiptais laikydamasis už turėklo, įveiks nedideles kliūtis. • Šokinės abiem ir ant vienos kojos, eis ant pirštų galų, ant kulnų. • Mins, vairuos triratuką. • Aktyviai judėdamas laisvai įveiks įvairias kliūtis, pralys pro jas, lengvai šokinės. • Spirs kamuolį iš įvairių padėčių į taikinį. • Važiuos dviračiu, paspirtuku. • Keis judėjimo kryptį, tempą, derins keletą judesių. • Išlaikys pusiausvyrą.
	Atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika	<ul style="list-style-type: none"> • Sieks daikto tiksliai, seks jį akimis. • Konstruos, vers sagas, karoliukus. • Ridens, mėtys, gaudys kamuolį. • Laikys pieštuką ir žirkles taisyklingai. • Atlieks įvairius sporto žaidimų elementus. • Lankstys popierių, kurs lankstinius. • Kirps lenktų linijų formas, apvedžios įvairias figūras.
Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai	Savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus (apsirengia, nusirengia, naudojami tualetu)	<ul style="list-style-type: none"> • Padedant suaugusiajam rengiasi, bandys praustis, naudotis tualetu. • Skirs savo asmeninius daiktus, žaislus. • Kreipsis pagalbos į suaugusįjį ar draugą. • Priminus tvarkys savo daiktus, žaidimo vietą. • Valgys tvarkingai, saugiai naudosis stalo įrankiais. • Rengsis savarankiškai, atsižvelgiant į metų laikus bei orą.
	Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje	<ul style="list-style-type: none"> • Stebės aplinką, orientuosis grupėje ir aplinkoje. • Čiaudėdamas ir kosėdamas prisidengs burną ir nosį. • Sėdės, vaikščios taisyklingai, primenant

		<p>suaugusiajam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skirs pavojingus daiktus, juos įvardins. • Įvardins keletą maisto produktų, kuriuos valgyti sveika. Padedant suaugusiajam sudės mitybos piramidę. • Laikysis susitartų saugaus elgesio taisyklių. • Suvoks pagrindines eismo taisykles. • Žinos blogų įpročių žalą.
	Vertybines nuostatos	<ul style="list-style-type: none"> • Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. • Noriai įvaldo sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

PAŽINIMO UGDYMO KRYPTIS

Lūkestis - vaikas domisi jį supančiu pasauliu, geba samprotauti, mąstyti, taikyti įvairius pasaulio pažinimo būdus, yra įgyjęs elementarų supratimą apie žmones, gamtinę ir kultūrinę aplinką, gimtinę

UGDYMO SRITYS	VAIKO GEBĖJIMAI	VAIKO VEIKSENOS
Aplinkos pažinimas	Bando paaiškinti gamtos reiškinius.	<ul style="list-style-type: none"> • Stebės ir atpažins artimiausią savo aplinką, orientuosis joje. • Skirs atskirus gamtos reiškinius (lietus, sniegas ir kt.). • Žinos metų laikus ir būdingus jiems požymius. • Įvardins daugiau gamtos reiškinių (rūkas, pūga, šlapdriba). • Domėsis gamtos reiškiniais, kurių negali pamatyti. • Stebės gamtoje vykstančius pokyčius visais metų laikais, išpūdžius perteiks kasdienėje veikloje.
	Apibūdina save, šeimą, gyvenamąją vietą.	<ul style="list-style-type: none"> • Įvardins savo šeimos narius. • Žiūrinės šeimos nuotraukų albumus, komentuos. • Pasakys savo vardą, pavardę. • Žinos miesto, gatvės, kurioje gyvena pavadinimus. • Pasakos apie šeimą, šeimos narių profesijas, pomėgius, lygins savo ir kitų šeimas.

	<p>Apibūdina gyvosios ir negyvosios gamtos objektus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žinos keletą gyvūnų, mėgdžios garsu, imituos judesiu. • Pastebės ir pasakys pagrindinius augalų ir gyvūnų požymius. • Skirs daržoves, vaisius, uogas. • Įvardins naminius, laukinius gyvūnus, aiškins jų gyvenimo būdą, sąlygas, skirtumus, naudą žmogui. • Stebės gyvosios ir negyvosios gamtos pokyčius įvairiais metų laikais, rinks gamtinę medžiagą.
	<p>Domisi Lietuvos ir pasaulio istorija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žinos savo miesto, šalies ir sostinės pavadinimus. • Domėsis žemėlapiais, tyrinės savo bei kitų šalių tautinius simbolius. • Žinos švenčių tradicijas bei papročius. • Domėsis įžymiausiomis gimtojo miesto, Lietuvos vietomis, istorija.
	<p>Domisi technika ir mokosi ja naudotis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kopijuos suaugusiųjų elgesį, daiktus naudos pagal paskirtį. • Pažins 1–3 transporto priemones. • Žais su mechaniniais žaislais, domėsis jų veikimo galimybėmis. • Atras buities prietaisų panaudojimo galimybes. • Susipažins su įvairiomis profesijomis, žinos, kokius darbo įrankius naudoja.
<p>Skaičiavimas ir matavimas</p>	<p>Skiria daiktus pagal keletą požymių (spalva, forma, dydis).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parodys didelį, mažą daiktą • Ras reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą. • Įvardins 6-10 spalvų. • Išskirs vieną formą iš kitų. • Skirs geometrines formas, įsimins jų pavadinimus. • Dėlios daiktus didėjimo - mažėjimo tvarka. • Vartos sąvokas: ilgas, trumpas, storas, plonas ir kt. • Rūšiuos daiktus pagal keletą požymių. • Atpažins ir pavadins geometrines figūras. • Matuos atstumą, ilgį naudodamasis vienu ar keliais sąlyginiais matais (pėda, sprindis ir kt.).

	Pastebi laiko tėkmės požymius.	<ul style="list-style-type: none"> • Skirs paros dalis, jas pavadins • (diena, naktis, rytas). • Orientuosis laike, pasakos, kas buvo vakar, šiandien ir t. t. • Žinos metų laikus, jų požymius. • Suvoks praeitį, dabartį, ateitį. • Vartos sąvokas: šiandien, vakar, rytoj. • Žais didaktinius žaidimus, kurie lavins paros, savaitės, metų laikų suvokimą.
	Orientuojasi erdvėje.	<ul style="list-style-type: none"> • Tyrinės artimiausią supančią erdvę. • Orientuosis grupės aplinkoje, kieme. • Vartos sąvokas „ant“, „po“, „aukštai“, „žemai“. • Pradedės skirti dešinę ir kairę. • Judės nurodyta kryptimi: pirmyn, atgal, aukštyn, žemyn. • Nustatys daiktų padėtį vienas kito atžvilgiu: padedės šalia, tarp, už ir kt. • Orientuosis popieriaus lape.
	Daiktų kiekį apibūdina skaičiumi, sudaro daiktų grupes.	<ul style="list-style-type: none"> • Vartos sąvokas „vienas“ ir „daug“. • Skaičiuos daiktus. • Lygins kelių daiktų grupes pagal kiekį. • Vartos kelintinius skaitvardžius: pirmas, antras. • Atras skaičių simbolius knygelėse, aplinkoje, juos įvardins. • Skaičiuos iki 10. • Žais didaktinius žaidimus kiekio ir skaičiaus vaizdiniais įtvirtinti.
	Apibūdina daikto vietą, sudaro įvairias daiktų sekas.	<ul style="list-style-type: none"> • Išrikiuos daiktus, žaislus į eilę. • Grupuos daiktus pagal išorinius požymius. • Sudarys įvairias daiktų sekas. • Palygins mažai daiktų turinčias grupes pagal kiekį. • Sudarys daiktų sekas pagal kelis požymius. • Pratęs elementų seką 2 – 3 daiktais.
Tyrinėjimas	Tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką įvairiais būdais.	<ul style="list-style-type: none"> • Išbandys supančią gamtinę ir daiktinę aplinką visais pojūčiais (lies, užuos, ragaus, stebės). • Tyrinės daiktų, medžiagų savybes (plaukia, skęsta, sukasi, rieda ir pan.). • Įvardins žmogaus kūno dalis. • Tyrinės gyvąją gamtą: įžvelgs,

		<p>aptars panašumus ir skirtumus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvardins iš ko padaryti daiktai, jų savybes. • Mokysis rūšiuoti atliekas. • Pasirinks reikalingas priemones tiriamajai veiklai, atlieks paprastus bandymus. • Naudos mažiau įprastus daiktus tyrinėjimams (žiūronai, lupa, mikroskopas, teleskopas). • Pristatys savo tyrinėjimus, aptars rezultatus.
Mokėjimas mokytis	Ieško naujos informacijos, mokosi iš kitų	<ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžios, stebės, bandys pakartoti savo bei kitų veiksmus. • Klausinės, kas kaip veikia, pats išbandys. • Siūlys žaidimo idėjas, imsis iniciatyvos. • Planuos, ką veiks toliau, aptars padarytus darbus. • Kalbės apie tai, ką žino, ką nori sužinoti, ko išmoko. • Siūlys įvairius veiklos būdus, spėlios. • Ieškos atsakymų į klausimus enciklopedijose, klausinės draugų, suaugusiųjų.
Vertybinės nuostatos		<ul style="list-style-type: none"> • Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. • Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas, matuodamas. • Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja. • Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

KALBOS IR KOMUNIKAVIMO UGDYMO KRYPTIS

Lūkestis – tenkina poreikį bendrauti būnant greta su kitais ir pažinti jį supantį pasaulį, turi kalbinės patirties, išugdytą kalbos jausmą, sugebėjimą klausyti.

UGDYMO SRITYS	VAIKO GEBĖJIMAI	VAIKO VEIKSENOS
Sakytinė kalba	Klauso ir supranta kitų kalbėjimą.	<ul style="list-style-type: none"> • Suprans nesudėtingus trumpus tekstus. • Reaguos į kelis vienas paskui kitą sekančius nurodymus. • Nepertraukdamas išklausys klausinės. • Klausysis įrašų, įvairių tekstų, mįslių ir kt.

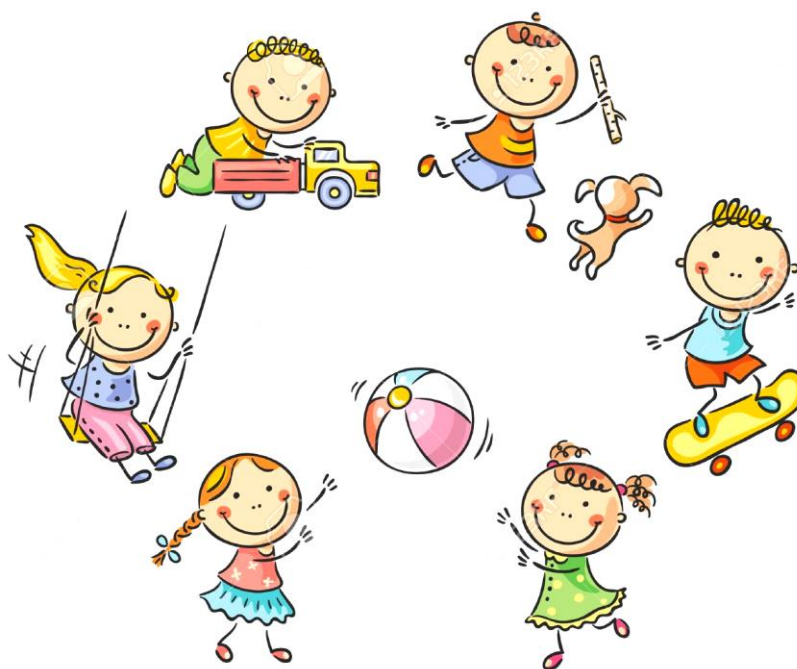
	Laisvai išreiškia savo išgyvenimus, patirtį, mintis.	<ul style="list-style-type: none"> • Kalbės 3–5 žodžių sakiniais. • Vienu ar keliais žodžiais atsakys į klausimus. • Pasakos apie tai, ką mato, girdi, jaučia. • Domėsis bei komentuos meno kūrinis, iliustracijas, TV bei radijo laidas. • Mokės atmintinai 4–5 eilėraščius. • Kurs įvairias istorijas, mįsles, eilėraščius, inscenuos.
	Intuityviai junta kalbos grožį.	<ul style="list-style-type: none"> • Vartos maloninius, mažybinius žodžius (katytė, šuniukas), mėgdžios jų balsus. • Keis balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją. • Kurs ir pamėgdžios gamtoje išgirstus garsus (upelio čiurlenimą, vėjo ūžesį, medžių ošimą, paukščių balsus). • Domėsis smulkiąja tautosaka, mokės patarlių, priežodžių, mįslių. • Vartos mandagumą išreiškiančius žodžius (ačiū, prašau, atsiprašau).
Rašytinė kalba	Atpažįsta, rašinėja raides, žodžius bei kitus simbolius.	<ul style="list-style-type: none"> • Domėsis rašymo priemonėmis, jomis keverzos įvairias linijas. • Atkreips dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius bei kitus simbolius. • Pieš bei dekoruos raides popieriaus lape. • Kopijuos aplinkoje esančius žodžius. • Užrašys spausdintomis raidėmis savo vardą. • Domėsis kompiuteriu, juo rašys raides, žodžius.
	Pradedą skaitinėti.	<ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai ir padedant suaugusiam vartys knygeles, prašys paskaityti, klaus, kas čia?. • Pats „skaitys“ knygeles, paveikslėlius. • Žinos keletą abėcėlės raidžių, jas naudos savo veikloje. • Domėsis knygomis, įvairiais tektais. • Bandys perskaityti trumpus, jam reikšmingus žodžius, savo, draugų vardus.
Vertybines nuostatos		<ul style="list-style-type: none"> • Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba. • Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

KŪRYBIŠKUMO UGDYMO KRYPTIS

Lūkestis – įsivaizduoja, jaučia, kuria grožisi, save išreiškia per dailę, muziką, teatrą, šokį. Tyrinėja įvairias meninės raiškos priemones ir jas taiko išreiškiant savo jausmus ir išgyvenimus.

UGDYMO SRITIS	VAIKO GEBĖJIMAI	VAIKO VEIKSENA
Estetinis suvokimas	Pastebi aplinkos grožį, meno kūrinį, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	<ul style="list-style-type: none"> • Sutelks trumpam dėmesį bei rodys pasitenkinimą matydamas savo ir kitų piešinius ir kitus darbelius. • Reaguos skirtingai (ramiai, emociškai), stebėdamas įvairius meno kūrinius, aplinką. • Apibūdins girdėtą kūrinį, matytą vaidinimą keliais žodžiais ar sakiniais. • Dalinsis įspūdžiais apie jam patikusį muzikos kūrinį, šokį, vaidinimą, dailės darbelį. • Panaudos savo meninėje raiškoje išgyventus įspūdžius.
Meninė raiška Muzika	Dainuoja ir groja drauge su kitais vaikais ir vienas.	<ul style="list-style-type: none"> • Plos rytmiškai, trepsės, barškins, stuksens koku nors daiktu klausydamas muzikos. • Tyrinės savo balso galimybes (dainuos garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau). • Dainuos dainėles vienas ir kartu su kitais, girdės save ir šalia esančius, derinsis prie jų. • Kurs muziką spontaniškai ir tikslingai, naudodamas įvairius aplinkoje esančius daiktus. • Improvizuos balsu, muzikos instrumentais.
Meninė raiška Šokis	Šoka pagal įvairią muziką.	<ul style="list-style-type: none"> • Trepsės, tūpčios, linguos, šokinės skambant muzikai. • Mėgdžios gyvūnų, augalų judesius. • Eina rateliu susikibęs rankomis, atlieks rodomus judesius. • Šoks su įvairiomis priemonėmis: kaspinais, skarelėmis, lankais, kamuoliais ir pan. • Šoks savarankiškai pavieniui, poroje, ratelyje.
Meninė raiška Vaidyba	Domisi vaidyba, ją naudoja savo veikloje.	<ul style="list-style-type: none"> • Žais pirštukų žaidimus, mėgdžios išgirstas emocijas, veiksmus. • Stebės stalo, lėlių teatro vaidinimus, bandys pats vaidinti. • Vaidins pirštukinėmis bei pirštinių lėlėmis, kurs dialogą tarp veikėjų. • Žais vaidmeninius siužetinius žaidimus drauge su kitais vaikais, susikurs žaidimo aplinką. • Improvizuos pagal girdėtą pasaką ar situaciją, atkartos girdėtas frazes, emocijas.
Meninė raiška Dailė	Reiškia savo idėjas, mintis, patirtį dailės raiškos priemonėmis.	<ul style="list-style-type: none"> • Pieš spirales, apskritimus, galvakojus. • Eksperimentuos dailės medžiagomis ir priemonėmis, išbandys įvairius jomis veikimo būdus. • Pieš, lipdys, aplikuos, kūrybos procesą palydės pasakojimu, komentaru.

		<ul style="list-style-type: none"> • Lankstys iš popieriaus nesudėtingus lankstinius. • Konstruos ir kurs naudodamas įvairią techniką ir medžiagas. • Kurs pagal išankstinį sumanymą, vaizdus papildys grafiniais ženklais (raidėmis, skaičiais, žodžiais).
Kūrybiškumas	Savitai reiškia savo įspūdžius ir juos įgyvendina.	<ul style="list-style-type: none"> • Smalsiai reaguos į naujus daiktus. • Balsu, kūno judesiais vaizduos gyvūnus, augalus, daiktus. • Vaizduos, fantazuos žaisdamas, pasakodamas, judėdamas. • Išradingai naudos įvairias medžiagas, priemones. • Aiškinsis nežinomus dalykus, klausinės. • Eksperimentuos drąsiai, sieks rezultato, nebijos daryti kitaip.
Vertybines nuostatos		<ul style="list-style-type: none"> • Domisi, gėrissi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. • Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. • Jaučia kūrybines laisves, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

5.2. Ugdymo metodai ir ugdymo technologijos.

Lopšelio-darželio pedagogės, organizuodamos ugdymo procesą, parenka tam tikrus ugdymo metodus, formas ir būdus, technologijas, orientuotas į vaiką ir jo gebėjimų ugdymą, bet pagrindine veikla išlieka – **žaidimas**.

Pedagogams priimtinausi šie **ugdymo metodai ir ugdymo technologijos**:

1. Žaidimas – jo metu skatinamos vaikų teigiamos emocijas, padedama formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą. Žaisdami vaikai pažįsta aplinką, lavina kalbą, pojūčius, pastabumą, mokosi orientuotis erdvėje, paklusti žaidimo taisyklėms.

2. Stebėjimas- siekiant pažinti vaiką, atskleisti jo individualius poreikius, gebėjimus ir galias.

3. Eksperimentavimas, tyrinėjimas- jie skatina pažinti aplinką ir kaupti patirtį, skatina vaiką aktyviai veikti, daryti atradimus, planuoti, organizuoti.

4. Pokalbis, diskusija – vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, išsakytas mintis, klausytis ir girdėti, ką sako kiti, kritiškai mąstyti.

5. Ugdymo(si) situacijų modeliavimas, kai pedagogas kuria ugdymo(si) situacijas, žadina vaikų iniciatyvą, netiesiogiai vadovauja ugdymo(si) procesui: vaikai skatinami kalbėti ir klausinėti, plėtojami dialogai, priiminėjami bendri sprendimai, susitarimai, skatina vaikus kalbėti apie savo jausmus, patirtį, išbandyti naują veiklą, spręsti problemas.

6. Kūrybinė vaiko ir pedagogo sąveika, kurioje vaikai gauna naujų įspūdžių: išvykos, ekskursijos, tyrinėjimai, stebėjimai, susitikimai, sveikatos valandėlės, dienos, savaitės ir kt. Dominuoja kūrybinė veikla, eksperimentavimas, reikiamos informacijos paieška, palaikomi vaikų sumanymai, padedant juos įgyvendinti, vykdomi projektai, kurie skatina vaikus kurti, atrasti, tirti, padedant pedagogui ieškoti įdomios ir būtinos informacijos. Taip pat lanksčiai keičiant ugdomosios veiklos planus ir pačią veiklą.

7. Situacinis ir spontaniškas ugdymas, kada pedagogas emociškai palaiko ir pritaria vaiko spontaniškai veiklai: pagiria, pasidžiaugia, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, panaudoja netikėtai susidariusias situacijas ugdymui. Pedagogo ir vaikų, kuriama ugdančioji aplinka, kurioje yra pakankamai įvairių ugdomųjų priemonių, skatinančių aktyvią vaiko veiklą, jo smalsumą, kūrybiškumą. Veiklos centrai patogiai išdėstyti ir prieinami vaikams, pritaikyti ir berniukams, ir mergaitėms. Erdvės sukurtos taip, kad vaikai galėtų laisvai judėti iš vieno veiklos centro į kitą.

8. Ugdymas pavyzdžiu, kada pedagogas veikia vaikų akivaizdoje ir taip skatina ją mėgdžioti. Auklėtoja- vaikų žaidimų ar veiklos partnerė, kartu žaidžia, dainuoja, šoka, vaidina.

9. Šeimos ir pedagogų bendradarbiavimas grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, siekiama bendradarbiavimo ir partnerystės grįstų santykių kūrimo, įsiklausymo į vienas kito poreikius ir interesus, kultūrinės socialinės šeimos aplinkos, vaiko ugdymo tradicijų pažinimo.

10. Regio Emilia metodo elementai: meninė veikla prie šviesos stalų, eksperimentavimas su šviesomis ir spalvomis ir kt.

11. Ugdymo aplinkos modeliavimas, kada pedagogas ir vaikai kuria ugdančiąją aplinką, kurioje yra pakankamai įvairių ugdomųjų priemonių, skatinančių aktyvią vaiko veiklą, jo smalsumą, kūrybiškumą. Veiklos erdvės patogiai išdėstytos ir prieinamos vaikams, yra mobilios. Jos sukurtos taip, kad vaikai galėtų laisvai judėti iš vienos erdvės į kitą.

5.3. Ugdymo priemonės ir aplinka.

Lopšelio-darželio „Žilvitis“ **ugdomoji aplinka** – neatsiejama ugdymo dalis, kuria siekiama ugdymo tikslų, ji aprūpinta įvairiomis priemonėmis (taip pat ir specialiosiomis ugdymosi priemonėmis), skatinančiomis vaiko aktyvumą, vaizduotę, kūrybiškumą, norą ieškoti, tyrinėti, spręsti problemas, pažinti ir suprasti, bendrauti ir bendradarbiauti. Vaikai gali žaisti ir veikti ne tik

grupėje, bet ir kitose darželio erdvėse, lauko teritorijoje. Kuriant aplinką siekiama jos estetiškumo, prieinamumo, saugumo ir patogumo.

Ugdant vaikų **socialinės emocinės** krypties gebėjimus naudojamos **priemonės**- knygelės, stalo žaidimai (dėlionės, loto) įvairūs kūrybiniai, konstrukciniai žaidimai, atributika siužetiniams žaidimams (buities daiktai, baldeliai, lėlės, profesijų atributika) asmeniniai albumai, popierinės kortelės vardui, emocijų ir nuotaikų saugaus eismo ir elgesio kortelės. LR vėliava, gaublys, žemėlapiai, veidrodžiai, skirtingų žanrų ir pobūdžio muzikos įrašai, prožektoriai, šešėlių teatro priemonės. Kuriamos uždaros erdvės: spintelių bei lentynų pertvaros, palapinės padeda vaikui rinktis žaidimo vietą.

Kalbos ir komunikavimo veiklai pasitelkiamos **priemonės**: popieriaus kortelės, lapeliai, juostelės, rulonėliai, knygelės (pasakų, spalvinimo, vaikiškos enciklopedijos, žurnalai, dailės albumai ir kt), rašikliai, pieštukai, plakatai, popieriniai lipdukai, raidynai, raidžių, žodžių kortelės, bibliotekėlės, stalo žaidimai su raidėmis, užrašai ant baldų, priemonių, pasakų ir muzikos įrašai, kompiuteriniai žaidimai, animaciniai, edukaciniai filmukai, antrinės žaliavos, dailės priemonės meninei raiškai.

Pažintinių gebėjimų ugdymui naudojamos tyrinėjimų ir eksperimentų **priemonės** (vaškas, vanduo, smėlis, gamtinė medžiaga, dažai, mėgintuvėliai, piltuvėliai, matuokliai, kempinės, indai, plunksnos, kompasas, smėlio laikrodis, termometrai, stetoskopas ir kt), „šviesos“, „smėlio“ stalai, įvairios lempos, šviestuvai, prožektoriai, padidinimo stiklai, akiniai, lupos, svarstyklės, dėžės, matavimo prietaisai, garso išgavimo priemonės, cilindrai, šviesos projektoriai, įvairios techninės priemonės: muzikiniai centrai, telefono, kasos aparatai, mikroskopai, spausdinimo mašinėlės, informacinės priemonės (fotoaparatai, kompiuteriai, projektorius ir kt.), informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, laikraščiai ir kt.), nuotraukų albumai, skaičių, formų, dydžių paveikslėliai, burbulai, skaičiuotuvai, pinigų pavyzdžiai, skaičiavimo pagaliukai, žaislai rūšiavimui, lyginimui.

Judėjimo ir vaiko sveikatos ugdymui pasitelkiamos **priemonės**: virvutės, batutai, paspirtukai, triratukai, dviračiai, šokdynės, rogutės, krepšinio lenta, futboliuko vartai ir kt. rengimai, esantys grupių aplinkoje ir lauke (kompleksai su skersiniais, virvėmis, kopetėlėmis, čiuožyklomis, sūpynėmis, nameliai su kopetėlėmis ir čiuožimo kalneliais), krepšinio, futbolo, teniso kamuoliai, suoliukai, smėlio dėžės, pavėsinės, akmenėliai, sagų takeliai, čiužiniai, kilimėliai, estafečių priemonės, elastingi audeklai, kaspiniai, parašiutai, skarelės, higienos priemonės, stalo serviravimo, aplinkos puošimo priemonės, sveiko maisto piramidė, sveiko maisto lėkštė, audio, video įrašai, knygos, plakatai, didaktiniai ir stalo žaidimai, žmogaus kūno muliažai, enciklopedijos, edukaciniai filmukai.

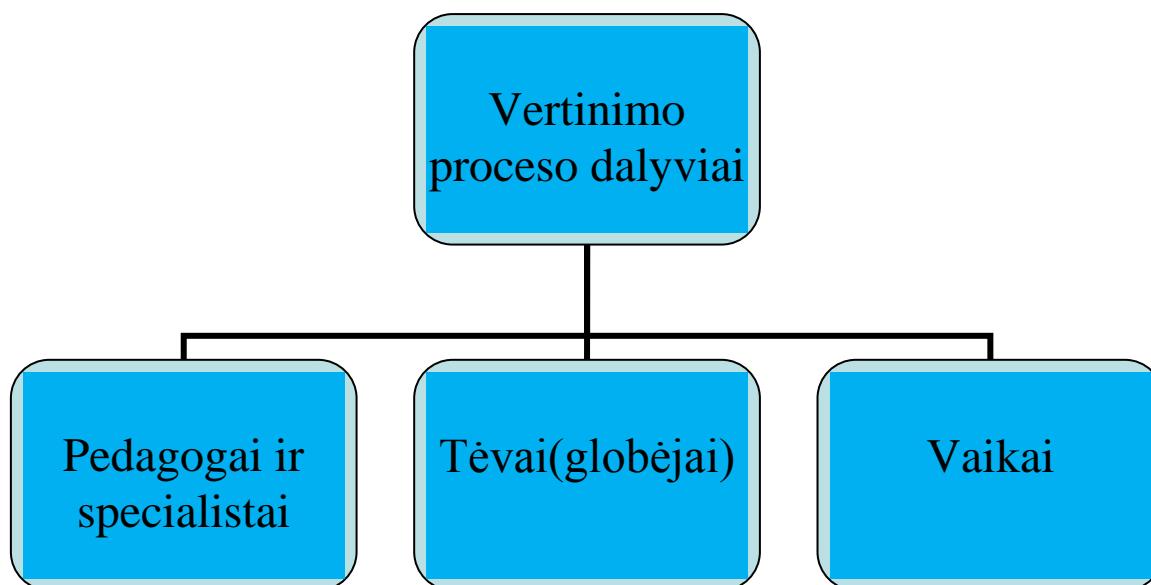
Kūrybiškumui ugdyti kuriama vaiko raišką skatinanti aplinka, naudojamos įvairios dailės **priemonės** (įvairių dydžių ir spalvų pieštukai, teptukai) įvairiarūšiai dažai, kreidelės, tapymo, lipdymo, piešimo, dekupažo, skrebinimo, liejimo priemonės, tapetai, įvairių dydžių, faktūrų ir spalvų popierius, apranga darbui su dažais, žirklys, kanceliariniai peiliukai, klizai, popieriaus pjaustymo aparatas rankdarbiams, molis, plastilinas, antrinės žaliavos (kamštukai, dėžutės, indeliai, popieriaus atliekos, ir kt.). Teatro (šešėlių, lėlių, stalo) priemonės, veidrodžiai, pirštinių lėlės, lėlės marionetės, vaidybos drabužiai (skraistės, skrybėlės, bižuterija ir kt.), širmos, muzikos įrašai (įvairių žanrų, stilių, atlikimo būdų), ritminiai, melodiniai instrumentai, skarelės, parašiutai, buteliukai su vandeniu grojimui, lazdelės, akmenukai, riešutų kevalai, „pupų maišeliai“, spalvota guma, gumos žiedai, spalvotos lėkštės, „gyvatėlė“, muzikos grotuvai, muzikos ženklų kortelės, plakatų rinkinys „Muzika“, natų knygelės, sceniniai drabužiai, dėžės.

VI. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas – tai kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, nuolatinės informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vertinimo tikslas – pažinti vaiką, jo poreikius, pomėgius, elgesio ypatumus, įvertinti jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą, numatyti realius ugdymo tikslus ir pagal galimybę garantuoti kiekvieno vaiko sėkmę.

Lopšelyje-darželyje „Žilvitis“ vertinimas grindžiamas pedagogo, specialistų, vaiko ir tėvų(globėjų) bendradarbiavimu.

Vaikų ugdymosi pasiekimai vertinami vadovaujantis lopšelio-darželio direktoriaus patvirtintu Vaikų pasiekimų tvarkos aprašu.

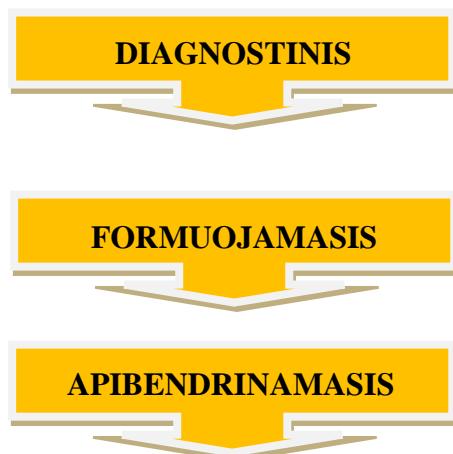
Vaikų pasiekimų vertinimas atliekamas du kartus per metus (rudeni, pavasari). Esant būtinybei atliekami tarpiniai vertinimai, fiksuojama vaiko pažanga. Pedagogai ir kiti vaiką ugduos specialistai vertina vaiko gebėjimus pagal visas 18 ugdymo pasiekimų sričių, nustato vaiko pasiekimų žingsnelius, išsiaiškina silpniau ir stipriau išreikštus gebėjimus, numato individualias vaiko ugdymo(si) gairės.

Specialiųjų ugdymo/si poreikių vaikų, turinčių kalbos sutrikimų, pasiekimai vertinami lopšelio-darželio logopedo kartu su pedagogėmis. Vertinime dalyvauja tėvai ir patys vaikai. Tariamasi apie vaiko ugdymosi perspektyvas ir bendros pagalbos teikimo būdai. Esant poreikiui dėl pagalbos teikimo bendradarbiaujama su Pedagogine psichologine tarnyba.

Informacija apie vaiko pasiekimus ir padarytą pažangą aptariama individualių pokalbių su tėvais, grupės tėvų susirinkimų, įstaigos metodinės grupės pasitarimų, pedagogų tarybos ir Vaiko gerovės komisijos posėdžių metu.

Vaikui suteikiama galimybė pačiam įsivertinti savo pasiekimus pokalbio metu. Jis pats lygina, komentuoja savo darbelius, įvardija, kas nepavykdavo, o dabar pavyksta.

Tėvai taip pat dalyvauja vaiko pasiekimų vertinimo procese, vertina savo vaiko pasiekimus, išsako savo nuomonę, padeda numatyti, kokius gebėjimus reikėtų lavinti ir tobulinti, nuolat skatina vaiką.

Naudojami vertinimo tipai:

Informacijos rinkimo apie vaiko pasiekimus būdai ir metodai:

- Stebėjimas – pagrindinis vaiko pažinimo būdas, kurį taiko įstaigos pedagogai.
- Pokalbis su vaiko tėvais(globėjais), siekiant išsiaiškinti jų lūkesčius dėl vaiko ugdymo(si) sužinoti nuomonę apie vaiko pasiekimus ir pažangą.
- Pokalbis su vaiku, siekiant išsiaiškinti, kaip vaikas gali išsakyti savo mintis, samprotavimus apie tai, ką žino, ko išmoko, požiūrius, išgirsti komentarus apie savo veiklą, savijautą, emocijas.
- Vaikų veiklos rezultatų analizė - kūrybos darbų su aprašais analizė, vaizdo įrašų analizė, vaiko veiklos nuotraukos su aprašais, žodinės kūrybos, rašytinės kalbos, elgesio, įvairios veiklos užfiksuotų pavyzdžių analizė ir kt.

Informacija apie vaiko pasiekimus ir pažangą kaupiama vaiko aplanke „Aš augu“. Tai vaiko „augimas“ nuo ankstyvojo iki priešmokyklinio ugdymo amžiaus. Aplanke fiksuojama informacija, gaunama iš tėvų, vaiko kūrybinių darbų pavyzdžiai, vaiko veiklos stebėjimų užrašai, vaiko kalbos, žodinės kūrybos pavyzdžiai, tėvų nuomonė, požiūris į vaiko ugdymąsi, adaptacijos lapas, pedagogo metų pabaigoje atliekamas visuminis vaiko pasiekimų įvertinimas.

Tėvams(globėjams)sutikus kaupiami vaizdo įrašai apie lopšelyje-darželyje organizuojamus vaikų ir tėvų bendrus renginius, metodinę ir vaikų kasdieninę veiklą. Ši medžiaga analizuojama, t.y. vykdoma ugdymo kokybės refleksija.

Vertinant vaikų pasiekimus lopšelyje-darželyje laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų.

Vertinimo rezultatai panaudojami vaikų pažinimui, ugdymo proceso individualizavimui ir planavimui, tėvų individualiai informacijai, strateginių ir metinių planų rengimui, veiklos įsivertinimui.

VII. NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Monkevičienė O. (Sud.). Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
2. Aukime sveiki ir stiprūs. Vaikų sveikatos ir fizinio ugdymo programa. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2000.
3. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūno kultūros programa. Rauckis J., Drungilienė D. Vilnius, 2003.
4. Artyn vaiko (2 dalys) V., Politologas, 1997,1998.
5. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
6. Bulotaitė L., Gailienė D., Sturlienė N. Aš myliu kiekvieną vaiką. Vilnius, 1996.
7. Bulotaitė L., Gudžinskienė V., Monkevičienė O., Jakučiūnienė D. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Vilnius, 2004.
8. Diane Szarkowicz., Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Thomson/Social Science Press., 2012.
9. Geros mokyklos koncepcija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V- 1308.
10. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Bakūnaitė J. Vilnius: Eugrimas, 1998.
11. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, Lietuvos Respublikos švietimo ministerija, V.:, 2015.
12. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, V.:, Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
13. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje V.:, Petro Ofsetas, 2002 m.
14. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
15. Kaffemanienė I., Burneckienė I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gegėjimų ugdymas. Šiauliai, 2001.
16. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2011, Nr.: 38-1804).
17. Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. XII-745 „Dėl valstybės švietimo 2013-2022 m. strategijos patvirtinimo“.
18. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 04 18 įsakymas Nr. ISAK - 627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ (Žin., 2005, Nr.: 52-1752).
19. Musteikienė G. Žaidimai smulkiajai motorikai lavinti. Šiauliai, 2000.
20. Sirtautas V.V., Sirtautienė D., Žaidžiame kalbą darželyje. Vilnius, 1993.
21. Staerfeldt E., Mathiasen CH.R. Pedagogika ir demokratija. Vilnius, 1999.
22. Sveikų darželių projektas. Vaiko sveikata ir saugumas darželyje. Šiauliai, 2000.

VIII. PRIEDAS

Ugdymo turinio papildymas rekomenduojamomis temomis.

Eil. Nr.	Mėnuo	Tema	Rekomenduojamos potėmės	Rekomenduojama literatūra	Žaidybinė veikla
1.	Rugsėjis	„Darželis-manos vaikystės šalis“	<ul style="list-style-type: none"> • „Sveikas, darželi“; • „Aš naujoje grupėje“; • „Mano grupė“; • „Mano mylimas žaislas“; • „Aš ir mano draugai“; • „Esu nepaprastas ir įdomus“; • „Gero elgesio abėcėlė“; • „Draugų ratelis“. 	Jančarsko „Naujokė“; K. Kubilinsko „Pirmoji diena“, „Lėlė“; K. Papečchio „Mūsų žaisliukai“; V. Nemunėlio eilėraštis „Dviratukas“; A. Matučio „Milžinų šaukštas“, „Mamos pyragas“; K. Maruko „Susiprato“; G. Selelionis „Šaltas lietus“; J. Nekrošius „Gero elgesio abėcėlė“.	Judrūs žaidimai: „Į svečius“, „Bėkite pas mane“, „Graži mūsų šeimynėlė“, „Šiaudų batai“, „Stebuklingas maišelis“, „Pavyk mane“, „Vėjas ir lapai“, „Meškute, pabusk“, „Mes linksmi vaikai“, „Žvirblis“, „Aš rately jūsų...“, „Daryk kaip aš“. Didaktiniai žaidimai: „Zuikio dovanos“, „Rask tokį patį“, „Kas ką veikia“. Kalbiniai žaidimai: „Koks tavo vardas“, „Čia aš“, „Kas tavo kaimynas“.
2.	Spalis	„Aš noriu viską žinoti“	<ul style="list-style-type: none"> • „Rudenėlis taką mina“; • „Sveikas, rudenėli“; • „Pilna kraitelė rudens gėrybių“; • „Gausus dėdė derlius“; • „Aš sode“; • „Iš miško erdvės“; • „Miško gyventojai“; • „Duonelė ant mūsų stalo“; • „Augalų pasaulyje“; • „Kas ropoja, skrenda, bėga...“; • „Kiek darbelių, kiek darbų“. 	L. liaudies pasakos „Gaidelis ir vištytė“, „Katinėlis ir gaidelis“, „Tindi rindi riuška“, „Kaip vilkas užsimanė duonos išsikepti“; L. Gutausko „Šuva“; V. Sasnauskas „Mano diena“; K. Boruta „Ažuolas ir baravykas“; R. Skučaitė „Voratinklis“; M. Vainilaitis „Vasaros palydos“; A. Matutis „Bulviakasys“; A. Matutis „Viščiukų namai“; V. Palčinskaitė „Pomidoras“; „Svogūnas“; K.	Judrūs žaidimai: „Diena - naktis“, „Lapų šokis“, „Per tiltelį“, „Saulutė ir lieturis“, „Medžiai gėda“, „Meškų lenktynės“, „Tamsu, tamsu“, „Pataikyk į taikinį“, „Benamis kiškis“, „Slėpynės“, „Klausė žvirblis čiuilbuonėlis“, „Mūsų maišas pakulinis“, „Mes maži vaikai“, „Tvarka – netvarka“, „Aš rately jūsų“. Didaktiniai žaidimai: „Daržovių (vaisių)

				<p>Kubilinskas „Kas man valo batukus“, „Mano pirštinė“;</p> <p>V. Palčinskaitė „Visi ką nors turi“, „Išdykėlė morka“;</p> <p>V. Valsiūnienė „Paukštelių prašymas“;</p> <p>M. Vainilaitis „Ežio baravykai“, „Mūsų daržas“;</p> <p>S. Neris „Rudenėlio arimuos“;</p> <p>R. Skučaitė „Rudenėlis“;</p> <p>K. Jakubėnas „Auga obuoliukai“;</p> <p>L. Čepienė „pasaka apie ežį“;</p> <p>Z. Gaižauskaitė „Vieno obuolio gana“, „Leisk man viską padaryt“;</p> <p>J. Marcinkevičius „Bulviakasis“;</p> <p>A. Liobytė „Kačiukų abėcėlė“;</p> <p>V. Šulcaitė „Du kačiukai“.</p>	<p>parduotuvė“, „Kas čia auga“, „Kas miške gyvena?“, „Parink spalvą“, „Surask porą“, „Paragauk ir atspėk“.</p> <p>Ramūs žaidimai:</p> <p>„Vėjas pučia“, „Tamsu - šviesu“, „Nupūsk lapelį“, „Atspėk iš balso“.</p> <p>Kalbinis žaidimas:</p> <p>„Valgoma – nevalgoma“.</p>
3.	Lapkritis	„Pokyčiai aplink mane“	<ul style="list-style-type: none"> ● „Mano dienele“; ● „Aš ir laikas“; ● „Žemės ir Mėnulio draugystė“; ● „Noriu viską išmatuoti“; ● „Ką žada oras“; ● Rieda metų ratas“; ● „Mus supanti erdvė“; ● „Kur paukšteliai iškeliauja“; ● „Pagalvokim, ką tai reiškia“; ● „Gudručių mokyklėlė“; ● „Keliaujam raidžių takeliu“; ● „Advento žvakelės šiluma“; ● „Kaip gera būt kartu“; ● „Kuo aš apsirengsiu?“; 	<p>R. Skučaitė „Močiutės skrynja“;</p> <p>S. Maršalas „Dvylika mėnesių“;</p> <p>Ž. ir A. Grė „Tomukas ir laikas“;</p> <p>K. Jokubėnas „Šarkos košelė“;</p> <p>R. Skučaitė „Močiutės spinta“;</p> <p>A. Karosaitė „Metų ratas“.</p>	<p>Kalbiniai žaidimai:</p> <p>„Pagalvokim, ką tai reiškia?“, „Atspėk vardą“.</p> <p>Judrūs žaidimai:</p> <p>„Pasakyk kaimyną“, „Diena - naktis“, „Balionėlis“.</p> <p>Didaktiniai žaidimai: „Daiktai aplink mane“, „Surask savo spalvą“, „Mažas, didelis“.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • „Spalvų karalystėje“. 		
4.	Gruodis	„Kalėdos – tai toks laikas, kurio laukia kiekvienas vaikas“	<ul style="list-style-type: none"> • „Sveika, balta žiemužė“; • „Iš Lapkričio šalies į Gruodžio šalį“; • „Snaigės krinta pamažu“; • „Eglutė skarota, eglutė žalia“; • „Švenčių belaukiant“; • „Ateik, Kalėdų seneli“; • „Jau Kalėdos beldžias“; • „Žiemos pokštai ir pramogos“; • „Švenčių burtai“; • „Seku, seku pasaką“; • „Laiško kelionė“. 	<p>Rusų liaudies pasaka „Pirštinė“;</p> <p>K. Kubilinskas „Žiema“;</p> <p>V. Palčinskaitė „Tinginys“;</p> <p>M. Vainilaitis „Mes nulipdėm sniego senį“;</p> <p>K. Jakubėnas „Eglutė“;</p> <p>S. Geda „Žiema“;</p> <p>Z. Gaižauskaitė „Mūsų eglutė“;</p> <p>P. Mašiotas „Paukštelių eglė“;</p> <p>V. Kukulo „Kienio eglutė“;</p> <p>J. Degutytė „Laiškas“.</p>	<p>Didaktiniai žaidimai: „Stebuklingas maišelis“, „Kas namelyje gyvena“, „paštas“, „Stop“.</p> <p>Judrūs žaidimai: „Vėjas ir snaigės“, „Šalta - šilta“, „Medžiotojas ir kiškiai“, „Diena - naktis“, „Tvarka - netvarka“.</p> <p>Ramūs žaidimai: „Sugedęs telefonas“, „Žiedo dalinimas“, „Laiško kelionė“, „Snaigių šokis“.</p>
5.	Sausis	„Mano džiaugsmi ir rūpesčiai žiemą“	<ul style="list-style-type: none"> • „Uti ti ti šalta“; • „Senių besmegenių šalyje“; • „Aš globoju paukšteliu“; • „Paukšteliai ir žvėreliai žiemą“; • „Žiemos džiaugsmi“; • „Dienos ir nakties kaita“. 	<p>L. liaudies papasaka „Dangus griūva“;</p> <p>Rusų liaudies pasaka „Trys paršiukai“;</p> <p>M. Vainilaitis „Mes nulipdėm sniego senį“;</p> <p>K. Jakubėnas „Rogutės“;</p> <p>V. Griciūtė „Sveika, žiemužė“;</p> <p>M. Vainilaitis „Ežio namas“;</p> <p>K. Kubilinskas „Zuikis rūkorus“, „Kiškio lūpos“;</p> <p>J. Marcinkevičius „Ką aš veiksiu žiemą“, „Ledinės gėlės“;</p> <p>V. Nemunėlis „Pirmoji snaigė“;</p> <p>P. Mašiotas „Zylė“;</p> <p>G. Isakas „Sniegena“;</p> <p>E. Selelionis „Žiemos uogos“;</p> <p>A. Matutis „Raštas darželio vaikams“, „Ką žvėreliai šneka“;</p> <p>K. Jokubėnas</p>	<p>Kalbiniai žaidimai: „Vieną kartą žiemą...“, „Kas per žvėris?“, „Pasakyk, kuo tu vardu?“, „Labas rytas“.</p> <p>Judrūs žaidimai: „Pataikyk į taikinį“, „Žvirbli, žvirbli“, „Kanapyčia“, „Paukšteliai lizdeliuose“, „Skrenda – neskrenda“, „Medžiotojas ir žvėrys“, „Žvirbliai ir automobilis“, „Diena - naktis“, „Vilkas ir kiškiai“, „Žvirbliai ir varnos“.</p> <p>Ramūs žaidimai: „Snaigių šokis“, „Meškute, pabusk“.</p> <p>Didaktinis žaidimas: „Stebuklingas maišelis“.</p>

				„Žvirblis“; V. Palčinskaitė „Sniego boba“.	
6.	Vasaris	„Tėveliai čia gyvena ir aš čia gyvenu“	<ul style="list-style-type: none"> • „Visi turi namus“; • „Lietuva – šalis gimta“; • „Aš irgi myliu Lietuvą“; • „Papuoškim Lietuvėlę gražiais žodeliais“; • „Šeimoje saugu ir gera“; • „Kiekvienam sava pastogė“; • „Vieni auga, kiti sensta“; • „Pirk, parduok ir pinigų skaičiuok“; • „Lietuvai svarbūs žmonės“; • „Žiema, žiema bėk iš kiemo“; • „Šimtadienio šventės pakylėti“. 	V. Palčinskaitė „Visi ką nors turi“; A. Matutis „Apie gimtinę“; V. Nemunėlis „Mano namas“; V. Miliūnas „Senelio pamoka“; E. Selelionis „Gimtinės spalvos“; A. Baltakis „Kas kur gyvena“; Z. Gaižauskaitė „Mūsų namučiai“; K. Boruta „Lizdelis po tiltu“; J. Avyžius „Žiema užsispyrėlė“, „Žiema bėga“; V. Nemunėlis „Mano Vytis ir trispalvė“; K. Kubilinskas „Gražioji šalis“; „Jaučio trobelė“; M. Sluckio p. „Kvailio namai“.	Judrūs žaidimai: „Klausė žvirblis čiulbuonėlis“, „Linksmoji audėjėlė“, „Kelionė“, „Ožio piešimas“, „Gudo dūda“, „Žydas virė“, „Košė malošė“, „Siūlai, siūlai susivykkit“, „Jurgeli, meistreliai“, „Turėjo bobutė žilą oželį“, „Išdykęs vėjas“, „Benamis kiškis“, „Senelio namelis“, „Traukinys“. Kalbiniai žaidimai: „Pasakyk gražiau“, „Į svečius pas...“. Didaktiniai žaidimai: „Skaičiaus kaimynai“, „Surask namelį“.
7.	Kovas	„Džiaugiuos, kad augu sveikas ir stiprus“	<ul style="list-style-type: none"> • „Aš vaikutis, jau didutis“; • „Augu sveikas kaip ridikas“; • „Mes panašūs ir skirtingi“; • „Gurgu, gurgu į Kaziuko turgų“; • „Triūsiam, plušam, smaguriaujam“; • „Menų savaitė“; • „Sveikuolių savaitė“; • „Mes – mažieji Olimpiečiai“; • „Puošiasi žemė spalvomis“; • „Aš noriu švarios Lietuvėlės“; • „Mes maži ir dideli skubame į 	L. liaudies pasaka „Vištytė ir gaidelis“; K. Binkis „Gerų darbininkų kraštas“; A. Urbienė „Kalvėje“, „Duoną kepant“; K. Kubilinskas „Pumpurėlių dėžutės“, „Laiškas saulutei“; J. Marcinkevičius „Ežio namas“; M. Vainilaitis „Į Kaziuko turgų“; S. Sasnauskaitė „Kaziuko mugė“.	Judrūs žaidimai: „Akla višta“, „Siūlai, siūlai susivykkit“, „Šiaudų batai“, „Mes linksmi vaikai“, „Spalvoti automobiliai“, „Gandras ir varlės“, „Diena - naktis“, „Jurgeli, meistreliai“, „Į garažus“. Didaktiniai žaidimai: „Sveika - nesveika“, „Ką girdžiu“, „Atsakinėjantis nykštys“, „Šviesoforo akys“, „Saugu – nesaugu“.

8.	Balandis	„Saulutės spinduliai anksti mane prikėlė“	<p>mugė“.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● „Kaip margutis rieda saule“; ● „pavasario saulutė prašvito meiliai“; ● „Eina saulė per pasaulį“; ● „Pavasario šauktuvės“; ● „Margučių kraitelė“; ● „Velykos – tai šventė smagi“; ● „Sėjau rūtą, sėjau mėtą“; ● „Augalų gyvybės ratas“; ● „Paukštelių sugrįžtuvės“; ● „Kur mūsų paukščiai, paukšteliai, paukštytės“; ● „Raidės džiaugias, raidės šoka, jas visas vaikai išmoko“. 	<p>V. Alesienė „Velykos Šilgiryje“;</p> <p>V. Nemunėlis „Velykos“;</p> <p>„Margučiai“;</p> <p>K. Boruta „Lizdelis po tiltu“;</p> <p>I. Daukšienė „Žydrojo lašelio kelionė į žemę“;</p> <p>Z. Budrienė „Sugaukim saulės juoką“;</p> <p>N. Butkienė „Velykinės pasakėlės“;</p> <p>A. Matutis „Aš įkėliau inkilėlį“;</p> <p>K. Jakubėnas „Šimtas vyturėlių“;</p> <p>A. Basijokas „Gandro aulinukai“;</p> <p>V. Dalys „Metų senelis“, „Metų laikai“;</p> <p>K. Binkis „Pernai ir šiemet“;</p> <p>D. Bisetas „Žiogas ir sraigė“.</p>	<p>Judrūs žaidimai:</p> <p>„Lašiukai“;</p> <p>„Pasislėpusi saulutė“;</p> <p>„Skrenda, neskrenda“;</p> <p>„Pelėda ir paukščiukai“;</p> <p>„Gandras ir varlės“;</p> <p>„Žvirbli, žvirbli“;</p> <p>„Garni, garni ga ga ga“;</p> <p>„Lapė vištidejė“;</p> <p>„Saulė ir lietus“;</p> <p>„Tvarka, netvarka“.</p> <p>Ramūs žaidimai:</p> <p>„Skrisk plunksnele“;</p> <p>„Gėlyte, paūgėk“;</p> <p>„Tylos karalius“;</p> <p>„Pas ką žiedas žydi“;</p> <p>„Sugedęs telefonas“.</p> <p>Didaktiniai žaidimai:</p> <p>„Stebuklinga pintinėle“;</p> <p>„Atpažink gėlytę“;</p> <p>„Margučių lenktynės“;</p> <p>„Surask paukštelį“;</p> <p>„Kur mano lizdelis“;</p> <p>„Vakar, šiandien ir rytoj“;</p> <p>„mano dienele“</p> <p>L. liaudies žaidimai, rateliai:</p> <p>„Klausė žvirblis čiulbuonėlis“;</p> <p>„Pampampuri“;</p> <p>„Kepu kiaušinėlių“.</p>
9.	Gegužė	„Sukasi mano vaikystės malūnas“	<ul style="list-style-type: none"> ● „Šeimoje saugūs ir mylimi“; ● „Mamyte – tu laimės pasagėlė“; ● „Tu mane sušildai, tu mane glaudi“; ● „Ant savo delnukų atnešiu tau savo meilę“; ● „Žemė puošiasi žiedais“; 	<p>A. Matutis „Kam ir tam“;</p> <p>„Grok, žiogeli, smuikeliu“;</p> <p>„Gimtinė“;</p> <p>„Milžinų šaukštas“;</p> <p>V. Nemunėlis „Dviratukas“;</p> <p>S. Geda „Senos mašinėlės“;</p> <p>O. Bisetas „Autobusiukas“;</p> <p>J. Degutytė „Žiogo</p>	<p>Judrūs žaidimai:</p> <p>„Drugeliai ant gėlyčių“;</p> <p>„Skrenda, ropoja, šliaužia“;</p> <p>„Bite, bite duok medaus“;</p> <p>„Slėpynės“;</p> <p>„Kas važiuoja“;</p> <p>„Šviesoforo spalvos“;</p> <p>„Pasakyk, kuo tu vardu“;</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • „Spalvų karalystėje“; • „Vaikystė – tai margas drugelis, tai sapnas gražus“; • „Vaikystės žaidimų dieneles“; • „Pasaulis nuostabus“; • „Mes keliaujam, išskylaujam“; • „Lik sveikas, darželi“; • „Rieda ratai, rateliai“. 	<p>pirtelė“;</p> <p>M. Vainilaitis „Varlytės gripas“;</p> <p>„Mano rytas“;</p> <p>P. Mašiotas „Jonukas ir bitelė“;</p> <p>V. Jovaiša „Troleibusas“;</p> <p>R. Bočkienė „Šviesoforo bylojimas“;</p> <p>J. Marcinkevius „Tai gražiai mane augino“;</p> <p>S. Margelis „Švelni mamos ranka „“;</p> <p>R. Petkevičiūtė „Tulpė“;</p> <p>K. Kubilinskas „Saulės dukrytės“;</p> <p>„Aš nevarginu tėvelio“.</p>	<p>„Rask savo namus“;</p> <p>„Gaisras“;</p> <p>„Labas rytas, tau“;</p> <p>„Senelio namelis“;</p> <p>„Medžiai dega“.</p> <p>Ramūs žaidimai:</p> <p>„Sugedęs telefonas“;</p> <p>„Žiedo dalinimas“;</p> <p>„Akla višta“;</p> <p>„Nebylus kvietimas“.</p> <p>Didaktiniai žaidimai:</p> <p>„Rask gėlytę“;</p> <p>„Ką slepia maišelis“;</p> <p>„Mano šeima“;</p> <p>„Mano dienele“;</p> <p>„Vakar, šiandien ir rytoj“;</p> <p>„Mėnulio ir saulės kelionė“.</p>
10.	Birželis	„Aš noriu gyventi laimingai“	<ul style="list-style-type: none"> • „Noriu būt kaip tėtis“; • „Saulėtų dienų sulaukus“; • „Paslaptingas vabalėlių pasaulis“; • „Ne medis, bet su lapais“; • „Vasaros džiaugsmas ir pavojai“; • „Bėga vasara gėlėta“; • „Valio, atostogos“; • „Aš saugus, kai žinau“. 	<p>A. Matutis „Milžinų šaukštas“;</p> <p>D. Kudžmaitė „Mano tėtė“;</p> <p>„Tėvelio diena“;</p> <p>J. Marcinkevičius „Lyja“;</p> <p>V. Palčinskaitė „Lietučio pasaka“;</p> <p>E. Laugalytė „Gamtos abėcėlė“;</p> <p>J. Degutytė „Žiogo pirtelė“;</p> <p>M. Vainilaitis „Varlytės gripas“;</p> <p>„Mano rytas“.</p>	<p>Judrūs žaidimai:</p> <p>„Gandras ir varlės“;</p> <p>„Kas greitesnis“;</p> <p>„Graži mūsų šeimynėlė“;</p> <p>„Gėlės ir drugeliai“;</p> <p>„Diena, naktis“;</p> <p>„Arklių lenktynės“;</p> <p>„Graži mūsų šeimynėlė“;</p> <p>„Mes keliaujam“;</p> <p>„Varlių lenktynės“;</p> <p>„Į kelionę prie jūros“.</p> <p>Ramūs žaidimai:</p> <p>„Sugedęs telefonas“;</p> <p>„Žiedo dalinimas“;</p> <p>„Akla višta“;</p> <p>„Nebylus kvietimas“.</p>

